

ЯРОСЛАВ ПЕТР НЕ МЕ НАРИЧАЙ ГУЩЕРЧЕ!

Превод от чешки: Иваничка Червенкова, 1986

chitanka.info

Най-сетне бяхме в модула за кацане. Неговите гладки, ослепително блестящи стени с нищо не напомняха, че е преминал през пъкъл на планетата Хефайър. За момент се поддадохме на илюзията за сигурност и благонадеждност, която се пораждаше от хладния блясък на изпъкналите стени, отразяващи нашите фигури и лица с перспективата на „рибешко око“. Аз, Изард, Накао и Джил.

Надеждата не трая дълго. Тя отлетя в момента, в който отвинтих аварийния изход и можахме да надзорнем вътре. Ако не знаех, че това, което седи в креслото пред пулта за управление, трябва да бъде Уитмър, бих избягал. Трябваше да преодолее смесицата от ужас и отвращение. Най-потресаващо въздействие имаха неговите наблюдателни очи, реагиращи бързо на нашите движения и запазващи особената весела искрица, така типична за Уитмър. За първи път съжалих, че участвам в тази акция. Веднага осъзнах безсмислието на егоистичното си съжаление. Сякаш страданието на Уитмър можеше да се намали, ако не знаех нищо за него. Започнах да си внушавам насила, че не му е толкова зле, колкото можеше да изглежда на пръв поглед, съдейки по угрижените и ужасени лица на другарите му. Внимателно го измъкнахме навън. Всъщност самият той сигурно не осъзнаваше своето положение с всичките му последици и взаимозависимости. Първата сянка на жестокото осъзнаване премина през погледа му, когато ни видя в защитните биоскафандри. Едва плъзна поглед по изолационния бокс и по подготвения транспортен коридор, свързващ секцията за прикачване на кацащите модули с карантинната станция на нашия космически кораб, и вече му беше ясно каква е работата. Многогодишният опит отведнъж му подсказа слабата надежда за оцеляване. Опитах се да му се усмихна през процепа на шлема и да придам на конвулсивната си гримаса вида на съзаклятническо насърчение. Трябва да съм изглеждал ужасно и никога няма да престана да се ненавиждам за този театър. Доктор Франшимон може би единствен запази хладния безучастен израз на лицето си. Скри се зад крепостната стена на професионалните си задължения. Със съсредоточено стиснати устни той правеше първия бегъл преглед. Завиждах му за енергичните, незаинтересовани движения, с които докосваше уродливата, обезобразена плът. Само при мисълта за нещо подобно ми се завиваше свят и започваше да ми бучи в ушите. Гадеше ми се. Положихме Уитмър в изолационния транспортен бокс и през

душа за дезинфекция преминахме в свързващия коридор. Франшимон ходеше с къси, бързи крачки около нас и решително, но без излишна нервност и суетене, преливаше във вените на Уитмър вирицид. По лицето му, неподвижно и съсредоточено, не можеше да се прочете нищо.

Стивънс свика на съвещание целия екипаж. Събрахме се без обичайната гълчава в голямата кръгла кабина за съвещания, мълчаливо насядахме около кръглата маса. Креслото на Уитмър крещеше със своята празнота. Червената калъфка на облегалката се отразяваше в сиво-сините стени като кървава рана.

„Как е той, докторе?“, попита Стивънс сякаш от името на всички. Франшимон изведнъж изгуби спокойствието, с което така ме поразяваше. Осъзнах колко е безпомощен. Успява да се владее, докато е зает с работа и докато се старее да действа успокояващо върху пациента и останалите наоколо. Сега седеше тук, нервно кършеше пръсти и заекваше.

„Командире, кълна се, че при анализа на атмосферата и на пробите от повърхността не съм пропуснал нищо. Направих дори и тестове с тъканни култури на човешки клетки. Това обикновено не се прави, дори при планети, по-опасни от Хефайър...“

„Искаш да кажеш, че ти е известно нещо по-ужасно от това, което видяхме у Уитмър? Дори и да си направил всичко, което се изпробва на други планети, то за Хефайър това е вятър работа“, нахвърли се върху него вторият техник по добивните машини Изард. „Спокойно можеше сега в карантинното да лежа аз или някой друг.“

Това беше истина, но звучеше противно. Изард вероятно сам осъзна и млъкна по средата на истеричното си избухване.

Стивънс погледна към него и на нас ни беше ясно, че в този момент го мрази, но в интерес на добрите взаимоотношения между екипажа ще преглътне яростта си. Не бих успял да направя нещо подобно. Явно никога няма да бъда командир на космически кораб.

„Уитмър слезе на Хефайър доброволно. Всеки от нас знае, че това... всъщност това изглеждаше най-доброто и единствено възможно решение.“

Изард се облегна в креслото демонстративно и махна с ръка, което разгневи още повече Стивънс.

„Това не е никакъв комерсиален полет за частно дружество или изследователски проект на Академия на науките, та да се откажем от него ей така. Имаме ли нужда от фрагилиум? Имаме! Известно ли му е на някой от вас друго находище, за което си струва да говорим, освен Хефайър? Ако е така, признавам грешката си. Имаше ли предвид някой от вас по-добро решение, как да оправим повредата в автоматичната мина, преди да изпратим там техника? Доколкото зная, изявихте доброволно желание и ти, Изард, и Фонсека“, енергично посочи с пръст към мене Стивънс. „Всички бяхте готови да умрете в този циановодороден котел, защото ви е ясно... аз поне се надявам, че ви е ясно... че без фрагилий за новата, по-ефикасна система за регенерация на атмосферата над Мегополията, в резултатна екологичните катастрофи през най-близкия месец ще загинат сто хиляди души. Всичко това ни е известно. Тогава защо изведнъж се правите, че сте го забравили?“

„Аз видях Уитмър“, каза никакъв напълно чужд човек у мен. Дочух гласа да произнася моите мисли и мнение и изпитвах чувството, че стоя край него, извън самия себе си. Като че ли Фонсека не бях аз. „Стракувахме се от колебанията на температурата, от атмосферните тайфуни, отровите, вулканизма. Но не се бояхме от това, което не знаехме. А точно то порази Уитмър. Преди това не се чувствахме обезоръжени, затова бяхме готови на всичко. Сега имам чувството, че съм гол. Нека най-сетне Франшимон каже какво е станало с Уитмър.“

Франшимон ме погледна, сякаш му бях нанесъл удар под лъжичката. Но не аз. Фонсека. Докторът положи ръцете си с вкопчени едни в други дълги, костеливи пръсти на масата и тихо започна да говори.

„Сигурен съм, че ще оцелее“, каза той и на нас ни беше ясно, че сега казва истината. Говореше това, в което сам вярваше. „Всички жизнени функции в тялото му си протичат на приемливо ниво. Непрекъснато е в съзнание. Може да се движи, може да говори.“ Изненадани се спогледахме. „Сигурно имате предвид състоянието му, когато го извадихме от кацация модул“, бързо добави той. „Това беше само нервен шок. Ни повече, ни по-малко. Когато обаче казах, че ще оцелее, съвсем не бях сигурен, наред с това, че този, който ще остане жив, ще бъде все още Уитмър. При него се извършва бързо преустройство на клетките, главно на ядрените им структури. Според

моите наблюдения инициатор на преустройството е фактор, засягащ най-напред митохондриите и целия апарат на клетъчната плазма, т.е. извънядрената наследственост. Може би сега Уитмър има напълно чужди, нови митохондрии. В това няма нищо абсурдно. Човешките митохондрии не са нищо друго освен опитомени някога чужди микроорганизми, без които днес не можем да живеем, тъй като в тях протичат болшинството енергийни процеси. У Уитмър тези процеси продължават да протичат, но по съвсем други пътища. В кръвта му, ако все още можем да я наречем така, не могат да се открият основните междинни продукти и резултати от обмяната на веществата. Това, което ви ужасява най-много, т.е. неговият външен вид, е едва вторичният резултат на явленията, които току-що ви описах накратко.“

„Не може ли да се преустанови всичко, или поне да се забави?“, попита със свито гърло Джил.

Франшимон поклати глава.

„Можем все пак да го замразим. На Земята ще се справят с това“, извика Джил.

„Дори и там не са всемогъщи. Не ми е приятно да ти отнема илюзията, Джил, но да бъде върнат обратно Уитмър е извън силите на човечеството“, поклати отново глава Франшимон. „Освен това там си имат съвсем други грижи. Те чакат помощ от нас.“

Накао се наведе над масата в желанието си да бъде възможно най-близо до Франшимон.

„Кажичестно, докторе, разполагаме ли с нещо, което би запазило останалите, които слязат на Хефайър?“

Този път Франшимон едва забележимо кимна отрицателно. Сигурно се срамуваше ужасно за своята безпомощност. На китката на ръката му запремигва червеният дисплей на комуникатора. Изплашен стана.

„Трябва да ида в карантинното, командире“, обърна се той към Стивънс. „Уитмър има проблеми.“

След неговото излизане настъпи неспокойна тишина.

„Да предположим“, каза Накао и се виждаше, че прави това с усилие и неохота, „да предположим, че това е краят на Уитмър. Колко време издържа той?“

Отново тази проклета тишина.

„От момента, в който напусна в модула кораба майка и е предприел маневра за кацане, почти тридесет и шест часа“, чух се да казвам.

„Питам по една-единствена причина“, въздъхна Накао. „Има още една теоретична възможност да се поправи автоматът за добив. Всеки от нас може да работи на Хефайър тридесет и шест часа. Без Уитмър сме шестима. Общо девет дни работа. Това би било достатъчно, при положение, че се редуваме последователно, никой от нас не губи нито минута от своето време и след него...“ Накао трябваше да прекъсне. Преглътна с мъка и продължи: „след него веднага започна следващият. Установихме, че за поправката са необходими, по всяка вероятност, десет дни работа. Да предположим, че успеем да съкратим срока на седмица. Тогава един от нас дори ще може да запази кожата си и да откара добития фрагилий на Земята. Достатъчно е само да изтеглим жребий за реда...“, гласът му пресекна. „Но не става така... божичко, един-единствен шанс, не върви...“

Нямаше смисъл да продължава.

А и нямаше сили. За такова нещо в сметката влизахме само аз, Накао, Изард. Никой друг не можеше да се оправи с устройствата за добив.

„В пъкъла с цялата си славна специализация“, изругах аз.

„Можете да предвидите и мен“, каза Стивънс. „С най-грубата начална работа може би ще се справя. Ще отида пръв. Командването ще поеме Джил.“

Джил изумен погледна командира.

„Не е възможно да мислиш това сериозно. И така няма да достига цял един ден. Накао, не се сърди, но смятам това за крайна, последна отчаяна възможност. Не мога да си представя, че мога да се върна с Франшимон на Земята жив и здрав, а вие да сте или мъртви, или да се превърнете...“, говореше задъхано и с мъка намираще точните думи „... когато го видях как изглежда... и вие по същия начин... та той е като животно!“

Ненавиждах Джил. Все пак Уитмър не е животно. Малко оставаше да полетя на Хефайър аз. Думите на Джил биха се отнасяли за мен.

„Никога не бива да забравяме за милионите жители на Мегополията“, каза Стивънс спокойно, сякаш не беше чул думите на

Джил.

„Трябва да има някакъв друг начин да се доберем до Хефайър! Все пак за човека няма нищо непознаваемо или непостижимо. Не може да няма още някакъв път“, обади се с принудително спокоен глас Джил.

„Глупости, не вярвам“, клатеше отрицателно глава Изард.

Чувствах как подходящият момент да кажа на Джил открито какво мисля за неговото мнение за Уитмър вече ми се изплъзва, но същевременно ми беше ясно, че ако не се обадя, ще изгубя уважение към самия себе си.

„Уитмър не е никакво животно, Джил. Всеки от нас изглежда по някакъв начин. Уитмър си има своя мозък, своите принципи, възгледи, чувства. Той е като всеки един от нас. Той е само... само... болен.“

Вътре се втурна Франшимон в биоскафандър, от който се стичаше на струйки дезинфекционен разтвор. С нервни пръсти дърпаше шлема от главата си. Едва успял да отвори херметическия цип, викна през пролуката, превръщаща гласа му в трудноразбираем крясък:

„Уитмър е избягал от карантинното!“

„Къде е сега?“ попита Стивънс.

„Не зная, не мога да предположа какво му е хрумнало. Според телеметричните сонди между тялото му и моята лаборатория той беше в пълно съзнание. Но изведнъж, без причина, страшно се разгневи.“

Стивънс ни разпредели по отделните сектори на кораба. Втурнахме се да търсим Уитмър.

Минавах край камерите с модулите за кацане, когато го видях.

„Хей, Уит, почакай“, викнах му, без да зная защо. Уитмър се обърна. Искаше ми се да зарева и да побягна. Отзад, освен влачещата се походка и чудовищната гърбица, на тялото му нямаше нищо толкова отблъскващо, че да не мога да се абстрахирам. От главата му се виждаше само гривата от дълги черни коси, с които по-рано заслужено се гордееше. Сега гледах лицето му. От момента, когато го видях за последен път при измъкването му от кацания модул, страшно се беше променил. Онова нещо бързо го поглъщаше. Ако преди два часа ми изглеждаше страшен, не зная как да го опиша сега. Зелени люспи, жълто-кафява слуз, капеща от хлътналите очни ями, вместо нос — увиснала червена цепнатина, отваряща се към дълбочината на главата

от челото чак до покритата със струпеи брада. Тъглчетата на предишната уста, пълни със слуз, пресичаха цепнатината като рамената на кръст.

„Уит, трябва да се върнеш в карантината“, опитах се да кажа с най-успокояващия тон.

Завъртя глава и с глас, който ме шокира със своята яснота повече, отколкото видът му, каза:

„Връщам се на Хефайър. Джил е прав, има още един път. За човека няма нищо недостъпно и непознаваемо.“

С ужас осъзнах, че карантинната станция е оборудвана с устройство, даващо възможност на изолирания член на екипажа да участва в съвещанията. Уитмър е чул всичко, което сме говорили в кръглата зала.

„Уит, не се сърди. Никой не го мислеше сериозно. Ти си все още един от нас. Спадаш към нас.“

Уитмър махна с люспестата си ръка, сякаш искаше да каже, че за това не си струва да се говори.

„Говоря за пътя към фрагилия. Трябва да поправа автоматите. На Хефайър е ад, в който никой няма да издържи. Пресметнахте, че разполагате с по тридесет и шест часа, преди да ви сполети това, което стана с мен. Безсмислица. Климатът на Хефайър убива по-бързо. Но там може да се работи, може би, десетки години, ако се заплати на планетата. Аз вече заплатих. Сега трябва да слеза долу. След малко тук няма да имам никакъв шанс да оцелея. Но Хефайър ще ме приеме.“

Гледах го как отваря входа към кабината за влизане в модула, с който преди няколко часа се беше върнал.

„Дръпни се малко“, казах му и веднага изпитах чувството, че се съединих сам със себе си и че Фонсека и аз сме едно тяло и една душа. „Все пак, нямаш желание да се трепеш с всичко сам. А като сме двама, няма да ни е скучно на Хефайър.“ За момент се опита да ме изблъска навън. Беше решил да носи кръста си сам. Такава безсмислица. Още като момчета предприемахме всичко заедно.

Вмъкнах се при него. Входът се захлопна и модулет се отдели от корема на кораба в мрака на Вселената. Закръжихме около ракетата и спираловидно започнахме да се спускаме.

„Що за глупости правите?“, чу се по предавателя гласът на Стивънс.

„Подготви контейнерите за фрагилий“, отсякох и изключих станцията.

* * *

Стояхме с Уитмър до колене в течния азот и вдишвахме ледения вихър. С глави, обърнати нагоре, следяхме старта на моторите на кораба майка по обратния път. Почесах се между люспите на стъпалото. Днес за първи път бях навън по-дълго време без скафандър. Уитмър установи, че вертикалната ми цепнатина вече е отворена напълно, така че амонякът и циановодородът не биха могли да ми пречат. Корабът, натоварен с фрагилий, бавно се превръщаше в неясна точка, губеща се между множеството по-ярки звезди.

„Не трябва да се вкопчваме във всичко, което ни свързва със Земята, щом като искаме един ден да опознаем и населим цялата Вселена“, каза без повод Уитмър.

„Ти си най-умното хефайърско гущерче, което познавам“, погладих го със смях по слизестото лице и се наведох под буцата сух лед, която хвърли по мен.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.2/1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.